

НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Станом на 1 серпня 2016 року чисельність населення України становила 42 650 186 осіб (без врахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя).

За даними останнього перепису населення (2001 р.), національні (етнічні) меншини в Україні становили 14 млн. чол., або 27,3 % від усіх жителів. Тут живуть представники понад 100 націй. Найчисельнішими з них є *росіяни, білоруси, євреї, молдавани, болгары, поляки, угорці* та ін.

За особливостями динаміки кількості населення національні меншини в Україні в другій половині ХХ ст. можна віднести до **трьох груп**: **1)** меншини, в яких кількість населення збільшувалась (*росіяни, білоруси, румуни, вірмени, цигани* та ін.);

2) меншини, в яких кількість населення утримувалась майже на одному рівні (*молдавани, болгары, угорці, греки, татари* та ін.);

3) меншини, в яких кількість населення зменшилась (*євреї, поляки, чехи* та ін.).

1) Перше місце серед національних меншин в Україні за чисельністю представників займають **росіяни** – 8,3 млн. осіб, або 17,3% від загальної кількості населення. Їх чисельність постійно збільшувалась до 1989 р. (за переписом 1926 р. їх було 3,2 млн. осіб).

Росіяни належать до давніх жителів України. Селитися на нашій землі вони почали ще з XV ст. Багато їх поселилось на Слобідській Україні у XVI–XVII ст., а в XVIII ст. – на узбережжі Чорного й Азовського морів, у так званій “Новоросії”. Наприкінці XIX і на початку ХХ ст., внаслідок бурхливого розвитку промисловості у Придніпров’ї, Донбасі в ці райони переселилася велика кількість російських робітників. Значна їх частина залишилася на постійне проживання в цих місцевостях. Чимало росіян переселилося в Україну після жовтневого перевороту 1917 р., в роки радянських п’ятирічок. Так, з 1926 по 1970 рр. російське населення в Донбасі та Придніпров’ї збільшилося майже в 3 рази. У 1959–1965 рр. імміграція в Україну досягла близько 3 млн. осіб, переважно росіян. З ініціативи союзних відомств у 80–90-х роках відбувався процес масового переселення росіян в Україну. Внаслідок цього суттєво збільшилося населення областей Подніпров’я, Донбасу, Одещини, Криму та інших регіонів України. Донецька, Дніпропетровська, Одеська, Миколаївська області та Крим – це ті регіони, куди впродовж століть відбувалося переселення людей з Росії.

2) Значне місце серед національних меншин в Україні посідають **євреї**. Їхня чисельність постійно скорочується: якщо в 1926 р. в Україні проживало 2,7 млн. громадян єврейської національності, то 1989 р. – 486,3 тис. осіб, а в 2001 р. – 103,6 тис. осіб. Зменшення кількості громадян цієї національності пов’язано із масовим знищенням їх німецькими фашистами в роки Другої світової війни та їхньою еміграцією до Ізраїлю й в інші країни.

Євреї з’явилися в Україні ще за часів Київської Русі. Прибули вони з кримських і грецьких колоній та хозарських областей. В XV–XVI ст. чимало євреїв переселилося в Україну з Польщі. На території Російської імперії євреям дозволяли проживати лише у містах і невеликих містечках, де вони у багатьох випадках кількісно переважали населення інших етнічних груп. Особливо багато євреїв було в міських поселеннях Волині, Галичини і Поділля. У результаті радянських репресій у західній Україні (1939–1941 рр.), та внаслідок тотального винищення євреїв німецькими фашистами у роки Другої світової війни корінні євреї в Україні майже повністю зникли.

Сучасне розселення євреїв в Україні характеризують матеріали Всеукраїнського перепису населення 2001 року. Зараз 99,2% усіх євреїв проживає у міських поселеннях України і тільки 0,8% – у сільській місцевості. Найбільша кількість євреїв проживала в Києві (17,2% від їх загальної кількості), Одеській (12,8%), Дніпропетровській (13,2%) та Харківській (11,1%) областях. Значно менша їхня кількість проживає в інших областях. Зараз в Україні працює товариство єврейської культури, відновлюються єврейські національні школи, синагоги, видаються газети мовою ідиш.

3) Поляки – одна з найдавніших національних меншин України. Вони селилися на українських землях ще з княжих часів. Друга хвиля припливу поляків в Україну почалася після розпаду Галицько-Волинської держави та окупації Польщею Галичини, Західного Поділля. Колонізація поляками Лівобережної України розпочалася наприкінці XVI – на початку XVII ст.

У 20-х роках XX ст. у зв'язку з жовтневим переворотом і громадянською війною багато поляків, особливо великих землевласників та інтелігентів, повернулися до відродженої Польської держави. Чимало їх виїхало з України після Другої світової війни внаслідок репатріації з західноукраїнських земель.

За переписом населення 2001 року в Україні проживало 144,1 тис. поляків. Із післявоєнних переписів населення видно, що їх загальна чисельність в Україні постійно скорочується. Особливістю сучасного розселення поляків в Україні є те, що найбільше їх проживає в областях давньої осілости – на Волині, Поділлі, в Галичині, зокрема в Житомирській, Хмельницькій, Львівській областях і в Києві (65,5% від загальної кількості). На сучасному етапі переважна більшість їх проживає в міських поселеннях.

В Україні працює Польське культурно-освітнє товариство, Польські школи у Львові, факультативи для вивчення польської мови у Вінниці, Житомирі, Києві. У Львові виходить “Gazeta Lwowska”.

4) Кримські татари – давні жителі Криму, корінна національна меншина України. Вони з'явилися у XIII ст. на території Криму внаслідок набігів татаро-монголів, з XV ст. вони утворили Кримське ханство, яке спочатку було васалом Туреччини, а з XVIII ст. увійшло до складу Росії. Багато кримських татар у XVII–XIX ст. емігрувало до Туреччини, Болгарії, Румунії від переслідувань царського уряду. А в 1944 р. згідно з рішенням Державного комітету оборони тодішнього СРСР кримські татари були депортовані з півострова за межі України. Причиною для депортації стало звинувачення кримських татар у колабораціонізмі з гітлерівцями. Було переселено 44 тис. сімей (близько 191 тис. осіб). На їхнє місце масово завезено росіян з Росії.

Кримські татари в умовах незалежної України почали повертатися на свою історичну батьківщину, уряд України виділив значні кошти на їхнє переселення, будівництво житла тощо.

За переписом 1989 р. в Україні проживало 46,8 тис. кримських татар, а 2001 р. – 248,2 тис. осіб. На території АР Крим їх проживало (98%), значно менше в Запорізькій і Херсонській областях. Особливістю сучасного розселення кримських татар на території АР Крим є те, що понад 75% з них проживає у сільській місцевості.

внаслідок чого громадянська війна за даними чого звинувачення У чому зникнути корінна національна меншина набiг	nájezd, vpád	перепис населення переселення посідати місце розселення скорочуватися станом на 2016 рік чисельність	sčítání lidu přesídlení, přestěhování umístit se osídlení, usídlení snižovat se, zmenšovat se podle stavu k roku 2016
--	--------------	--	--

За матеріалами:

1. Етнонаціональний розвиток України. Терміни, визначення, персоналії // Відп. ред. Ю.І.Римаренко, І.Ф.Курас. Київ, 1993. 800 с.

2. Заставецька О.В., Заставецький Б.І., Ткач Д.В. Географія населення України. - Тернопіль, 2007.

1. Відповідайте на запитання.

1. Яка актуальна кількість населення України?
2. Скільки відсотків за переписом населення становлять нацменшини?
3. Назвіть найбільші нацменшини в Україні.
4. Що ви про них дізналися?

2. Утворіть фрази.

1) за даними (кого? чого?) (dle údajů)

за даними Ministerstvo zahraničí
 Ministerstvo vnitra
 Rektorát Masarykovy univerzity
 Finanční úřad

2) внаслідок (кого? чого?) (v důsledku)

внаслідок pokles počtu obyvatelstva

3) у зв'язку з (ким? чим?) (v souvislosti s)

у зв'язку з ta situace
 vysoká úroveň nebezpečí

3. Підберіть синоніми.

район	невеликий
зараз	<u>близько</u> 3 млн. осіб
проживати	внаслідок

4. Підберіть антоніми.

там	збільшитися
багато	прибути
минулий	західний